

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

2009 - 2014

Документ за разглеждане в заседание

5.6.2013

B7-0263/2013

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ

за приключване на разисквания по изявление на заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност

внесено съгласно член 110, параграф 2 от Правилника за дейността

относно износа на оръжия: прилагане на Обща позиция 2008/944/ОВППС на Съвета
(2013/2657 (RSP))

**Мария Елени Копа, Ана Гомеш, Вероник Дьо Кайзюр, Раймон
Обиолс, Пино Арлаки**
от името на групата S&D

RE\938846BG.doc

PE509.892v01-00

BG

Единство в многообразието

BG

**Резолюция на Европейския парламент относно износа на оръжия: прилагане на
Обща позиция 2008/944/ОВППС на Съвета
(2013/2657 (RSP))**

Европейският парламент,

- като взе предвид предишните си доклади и резолюции, и по-специално резолюцията си от 13 юни 2012 г. относно преговорите за Договора на ООН за търговията с оръжие¹,
- като взе предвид Директива 2009/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 май 2009 г. за опростяване на реда и условията за трансфер на продукти, свързани с отбраната, вътре в Общността,
- като взе предвид Обща позиция 2008/944/ОВППС на Съвета от 8 декември 2008 г., определяща общи правила за режим на контрол върху износа на военни технологии и оборудване,
- като взе предвид заключенията на Съвета по външни работи от 19 ноември 2012 г. относно преразглеждането на Общата позиция,
- като взе предвид Четиринадесетия годишен доклад на работната група „Износ на конвенционално оръжие“ (COARM), изготвен съгласно член 8, параграф 2 от Обща позиция 2008/944/ОВППС на Съвета, определяща общи правила за режим на контрол върху износа на военни технологии и оборудване²,
- като взе предвид продължаващия процес в рамките на работната група на Съвета „Износ на конвенционално оръжие“ (COARM) за преразглеждане на Общата позиция, която, в съответствие с член 15 от нея, трябва да се преразгледа три години след приемането ѝ,
- като взе предвид Съвместно действие 2002/589/ОВППС на Съвета от 12 юли 2002 г. относно приноса на Европейския съюз в борбата срещу дестабилизиращото натрупване и разпространение на леко стрелково и малокалибрено оръжие и за отмяна на Съвместно действие 1999/34/ОВППС, както и стратегията на ЕС за борба с незаконното натрупване и трафика на малки оръжия и леки въоръжения и боеприпаси за тях, приета от Европейския съвет на 15 и 16 декември 2005 г.,
- като взе предвид Васенаарската договореност от 12 май 1996 г. относно контрола върху износа на конвенционални оръжия, изделия и технологии с двойна употреба, наред с актуализираните през 2011 г. и 2012 г. списъци относно тези изделия и технологии и муниципи,
- като взе предвид приемането на общия Договор за търговията с оръжие от Общото събрание на ООН на 2 април 2013 г. (Резолюция 67/58 на Общото събрание на

¹ Приети текстове, P7_TA(2012)0251.

² ОВ С 386, 14.12.2012 г., стр. 1.

ООН) и пълния текст на Договора, който беше открит за подписване на 3 юни 2013 г.,

- като взе предвид предложението на Европейската комисия за решение на Съвета за оправомощаване на държавите членки да подпишат, в интерес на Европейския съюз, Договора за търговията с оръжие (СОМ (2013) 273 final), и заключенията на Съвета от 28 май 2013 г., който прие предложението и насърчи държавите членки да подпишат договора на тържествена церемония в Ню Йорк на 3 юни или на най-ранната възможна дата,
- като взе предвид член 110, параграф 2 от своя правилник,
- А. като има предвид, че износьт и трансферът на оръжия оказват въздействие върху сигурността на хората, правата на човека, демокрацията, доброто управление и социално-икономическото развитие и като има предвид, че следователно е важно да се подобри политиката на Европейския съюз за контрол върху износа на военни технологии и оборудване, която следва да се включи в рамките на прозрачна, ефективна, общоприета и съгласувана система за контрол върху оръжията;
- Б. като има предвид, че Обща позиция 2008/944/ОВППС представлява правно обвързваща рамка, установяваща осем критерия, които, ако не са изпълнени, следва да доведат до отказване на лиценз за износ (критерии 1—4) или поне до разглеждане на възможността за отказ (критерии 5—8); като има предвид обаче, че държавите членки запазват крайния контрол върху всички аспекти на издаването на лиценз за износ на оръжия и че изпълнението на Общата позиция не е под юрисдикцията на Съда на ЕС;
- В. като има предвид, че с тези критерии трябва да се попречи наред с другото на това, да се осъществява износ на оръжия, който води до обостряне на конфликти (критерии 3 и 4) или до нарушаване на правата на човека (критерий 2), или се отразява негативно върху перспективите за развитие на страна получател (критерий 8); като взе предвид, че Общата позиция е с неограничен обхват и съответно осемте критерия са валидни за износа в рамките на ЕС, но също и за трансфера на оръжия към тясно свързани с ЕС държави;
- Г. като има предвид, че съобразно член 3 от Общата позиция осемте критерия дефинират само минимални стандарти и не засягат евентуални по-ограничителни мерки за контрол върху оръжията от страна на държавите членки;
- Д. като има предвид, че член 10 от Общата позиция ясно сочи, че спазването на осемте критерия има предимство пред евентуални икономически, социални, търговски или промишлени интереси на държавите членки;
- Е. като има предвид, че критериите на Общата позиция трябва да се вземат предвид и в процеса на реструктуриране на отбранителната промишленост на Европа, който е от ключово значение за малките и средните предприятия, създаващи работни места;
- Ж. като има предвид, че се наблюдава тенденция към една по-строга система на проверки и докладване след представянето на годишните доклади на Съвета съгласно член 8, параграф 2 от Обща позиция 2008/944/ОВППС на Съвета,

определяща общи правила за режим на контрол върху износа на военни технологии и оборудване; като има предвид обаче, че не съществува стандартна система за проверки и докладване и че държавите членки трябва да преодоляват законодателни и оперативни препятствия, за да постигнат по-добро спазване на осемте критерия;

- З. като има предвид, че спазването на Общата позиция е било предмет на академични изследвания и на публикации на гражданското общество; като има предвид, че не съществува възможност за независима проверка на спазването на осемте критерия;
- И. счита, че системата за оценка и контрол на спазването на осемте критерия на Общата позиция също трябва да се разшири, за да обхване етапа на производство;
- Й. като има предвид, че въпреки наличието на справочника на потребителя държавите членки прилагат и тълкуват осемте критерия на Общата позиция по различен начин, когато разрешават или отказват износа на едни и същи категории военни изделия към едни и същи местоназначения; като има предвид, че следователно е необходимо да се търси хомогенно и амбициозно прилагане на критериите от всички държави членки;
- К. като взе предвид, че годишният доклад на COARM има за цел да обхване прилагането на Общата позиция и да увеличи прозрачността относно износа на оръжия на държавите членки; като има предвид, че годишните доклади на COARM допринесоха за по-голяма прозрачност в износа на оръжия на държавите членки и че броят на насоките и разясненията в справочника на потребителя се е увеличил; като има предвид, че поради Общата позиция се е повишил обемът на данните за предоставянето на лицензи за износ на оръжия;
- Л. като има предвид, че законодателството на ЕС относно изделията с двойна употреба регламентира износа, трансфера, посредничеството при разпространението и транзита на тези стоки и че тези въпроси са уредени с Регламент (ЕС) № 388/2012; като има предвид, че през февруари 2012 г. е приета актуализирана версия на списъка на изделията и технологиите с двойна употреба към Васенаарската договореност, но по-голямата част от изделията с двойна употреба, особено в областта на технологиите за наблюдение, продължават да не бъдат обхванати от правно обвързваща система за контрол върху износа;
- М. като има предвид, че общият списък на оръжията на Европейския съюз и списъкът на ЕС за изделия с двойна употреба не включват много от технологиите и софтуерните продукти за наблюдение, както и много други изделия, които се използват в редица страни получателки за репресивни мерки срещу собственото население;
- Н. като има предвид, че развиващите се страни продължават да бъдат основната цел на дейността на доставчиците на оръжие, свързана с продажби на оръжие в чужбина; като има предвид, че през периода 2004—2011 г. стойността на споразуменията за трансфер на оръжие с развиващите се страни представлява две трети от всички подобни споразумения в света; като има предвид, че безотговорният трансфер на оръжие и свързаният с оръжието дълг намаляват шансовете на много развиващи се страни да постигнат Целите на хилядолетието за развитие (ЦХР);

- О. като има предвид, че някои събития, като Арабската пролет в Близкия изток и Северна Африка, още веднъж разкриха проблематичната връзка между въпросите на демократизацията и правата на човека като отговорност при търговията с оръжие с тези държави; като има предвид, че събитията от Арабската пролет показаха отново абсолютната необходимост и значение на Общата позиция и нейните осем критерия, както и нуждата от сключване на по-всеобхватни международни споразумения като Договора за търговията с оръжие; като има предвид, че от гледна точка на предвидливостта следва да се даде възможност на бъдещите инициативи и доклади да използват тези поуки, особено по отношение на разпространението на търгувани оръжия на недържавни субекти, както в случая с Либия, и възможността за пряк трансфер за бунтовници, както в случая със Сирия;
- П. като има предвид, че „Прозрачност без граници“ счита международната търговия с оръжие за един от трите най-корумпирани бизнеса в света; като има предвид, че разследванията на Международния център за конверсия в Бон (ВІСС) разкриха, че например в Германия през 2011 г. 5 149 от издадените 17 568 лиценза за износ на оръжие, или малко под 30 %, отнасящи се за износ в 76 държави, нарушават, както се твърди, един или няколко от осемте критерия;
1. отбелязва, че съгласно данните на Стокхолмския международен институт за изследване на проблемите на мира (SIPRI) държавите — членки на ЕС, взети заедно, са най-големият износител на оръжие в света, като изпреварват САЩ и Русия, както и че от този износ все по-голяма част, възлизаща на 61 % през 2011 г., бива изнасяна в държави, които не са членки на ЕС;
 2. приветства присъединяването на трети държави от Европа и извън нея към системата за контрол на износа на оръжия въз основа на Общата позиция и Договора за търговията с оръжие (ДТО); отбелязва със загриженост обаче, че прилагането и тълкуването на осемте критерия в отделните държави – членки на ЕС, не е последователно; поради това призовава за стандартно, по-единно и преразгледано тълкуване и прилагане на Общата позиция с всички произтичащи от нея задължения, като същевременно се осигури механизъм, чрез който да се вземат предвид въпросите за сигурността на дадена държава членка във връзка с износа на оръжие;
 3. отбелязва, че ЕС е единственият съюз от държави, който разполага с уникална по рода си правно обвързваща рамка, чрез която се подобрява контролът на износа на оръжие, включително във връзка с кризисни региони и държави със спорна репутация при зачитането на правата на човека и във връзка с държави, при които съществува доказан риск от отклоняване на трансферираните изделия по неразрешен начин към други крайни потребители;
 4. отчита ангажимента на ЕСВД и държавите членки съобразно Действие 11 д) от Плана за действие на Стратегическата рамка на ЕС относно правата на човека и демокрацията да гарантират, че при преразглеждането на Общата позиция на Съвета ще се отчитат правата на човека и международното хуманитарно право; изисква от ЕСВД да докладва относно предприетите стъпки за изпълнение на този ангажимент;
 5. припомня, че покупките на оръжие, които се осъществяват посредством

непрозрачни процеси, допринасят в значителна степен за свръхзадължността на някои държави, включително редица държави членки; във връзка с това настоява за по-голяма прозрачност по отношение на покупката и продажбата на оръжия и за това, информацията относно търговията с оръжие в рамките на Общността да продължава да фигурира в годишния доклад на ЕС;

6. счита за необходимо създаването на стандартизирана система за проверка и отчитане, с която да станат възможни публични оценки относно това, до каква степен оценките на риска и решенията относно износа на отделни държави – членки на Европейския съюз, са водени от осемте критерия на Общата позиция, с цел да станат възможни заключения относно степента на прилагане на критериите от националните органи; счита за важно такава система да се основава на принципа на прозрачността;
7. настоява в контекста на процеса на преразглеждане да се изяснят и да се оформят по-недвусмислено формулировките в Общата позиция, за да се гарантира, че критериите се тълкуват и прилагат по единен начин; настоятелно призовава по-специално за предприемане на действия по член 10 от Общата позиция; призовава да се предоставят по-подробни насоки в справочника за ползвателите по критерий 2 и критерий 7, както и да се актуализират Приложения I—IV, включително с позоваване на стратегиите на държавите от ЕС в областта на правата на човека;
8. изразява съжаление, че не е налице възможност за независима проверка на спазването на осемте критерия, че не съществуват механизми за санкции при нарушение на осемте критерия от държава членка и че такива механизми не са планирани; счита, че възможността за независима проверка, както и механизми за санкции при нарушение на Общата позиция следва да бъдат предвидени;
9. отбелязва факта, че контролът на спазването на критериите се извършва съгласно националните регулаторни норми и няма възможност независимо да се провери спазването на осемте критерия, нито пък има последствия за нарушаване на тези осем критерия от държава членка; счита, че следва да бъдат предвидени начини и средства за извършване на независима проверка на нарушения на Общата позиция; счита, че националните парламенти или специфични парламентарни органи, като например парламентарните надзорни комисии, следва да извършват практически надзор за спазването на критериите;
10. призовава държавите членки и върховния представител/заместник-председател да се стремят към хомогенно и амбициозно прилагане на осемте критерия от всички държави членки; призовава държавите членки и върховния представител/заместник-председател също така да насърчават много по-високи равнища на прозрачност, като публикуват по-своевременно пълни набори от данни относно износа на оръжие на всички държави членки; подчертава в това отношение значението на сътрудничеството с гражданското общество;
11. призовава освен това за по-добро прилагане на критериите от Обща позиция 2008/944/ОВППС и предлага да се проучи възможността да се прилагат и разширят осемте критерия в рамките на разпоредбите на Общата позиция, включително към услуги, свързани с износа на оръжие; призовава при износ на стоки и технологии с двойна употреба да се извършва проверката на съвместимостта с осемте критерия,

ако са налице основания да се счита, че износът на такива стоки и технологии би нарушил един от осемте критерия;

12. отбелязва, че в държавите членки съществуват различни методи за събиране на данни относно износа на оръжие и практики на публикуване на събраните данни, което води до това, годишният доклад на COARM да съдържа стандартизирана информация относно издадените лицензи за износ, но да не съдържа важна информация относно действителния износ на оръжие; съответно призовава за въвеждане на стандартизирана процедура за предаване на доклади за информация за реалния износ, която да се прилага по еднакъв начин във всички държави членки; приветства инициативите на държавите членки за подобряване на положението с цел предаване или публикуване на точна, актуална и изчерпателна информация; отправя искане отделните откази на лицензи да се докладват в годишния доклад на COARM с посочване на номерата на критериите, на които се основава отказът, и съответната държава членка;
13. призовава държавите членки да предоставят допълнителна, по-актуална информация, която би могла при необходимост да се използва като основа за съставяне на общ списък на износа и трансфера на оръжие на държавите, който би нарушил един или повече от осемте критерия, както и като основа за по-добро разбиране и по-добър контрол от страна на националните и съвместно приетите международни надзорни органи, както и да се използва за годишния доклад на COARM; в тази връзка предлага да се създаде контролен механизъм за етапа след износа;
14. изисква годишният доклад на COARM да съдържа и сведения относно крайното местоназначение на вътрешноевропейския износ, относно евентуални проблематични трансфери за трети държави и относно лицензираното производство извън ЕС; освен това предлага да се включи в годишния доклад на COARM проследяване на въпросите, свързани с износа на оръжие, посочени в предишните доклади, както и предприетите от държавите членки мерки за решаване на тези въпроси;
15. отбелязва със задоволство, че на заседанията на COARM в сътрудничество с работната група „Права на човека“ на Съвета (COHOM) се провеждат консултации, като това следва да става по-редовно, с държавните служители, отговорни за издаването на национални лицензи за износ, тъй като те могат да дадат значителен принос за изпълнението на Общата позиция и за подобряване на качеството на обменяната информация; счита също така, че консултациите следва да обхващат и организациите на гражданското общество и представителите на сектора на отбраната, занимаващи се с въпроса за контрола върху износа на оръжия;
16. отново заявява своята пълна подкрепа за сключването на стабилен и правно обвързващ договор за търговията с оръжие (ДТО) за международната търговия и трансфери на конвенционални оръжия под егидата на ООН; съответно подчертава, че тази цел трябва да бъде един от приоритетите на външната политика на ЕС и приветства решението на Съвета, което оправомощава държавите членки да подпишат ДТО;
17. настоятелно призовава държавите членки и другите преговарящи страни за

подпишат, ратифицират и изцяло да приложат ДТО;

18. подчертава значението на механизмите за прозрачност и отчетност за ефективното прилагане на всяко международно споразумение за контрол върху въоръженията; поради това призовава за включване на механизмите за обмен на информация и най-добри практики между държавите — страни по него, относно решенията за износ, внос и трансфер на оръжие в допълнение към твърди и ясни разпоредби за публично ежегодно докладване от участващите държави относно всички трансфери на оръжие;
19. подчертава и приветства факта, че договорът изрично забранява трансфера на определени конвенционални оръжия, включително малки оръжия и въоръжения, ако този трансфер нарушава санкции и по-конкретно ембарго, наложено по глава VII от Устава на ООН, ако той противоречи на международните задължения на изнасящата държава по международните ѝ споразумения, и по-конкретно тези, свързани с трансфер или незаконен трафик на конвенционални оръжия, и ако се знае, че изнесените оръжия и артикули потенциално могат да бъдат използвани за геноцид, престъпления против човечеството, военни престъпления и нападения срещу цивилни лица;
20. призовава върховния представител/заместник-председател, Комисията и държавите членки да прилагат поетите от ЕС ангажименти във връзка с борбата срещу незаконното натрупване и трафик на малки оръжия и леки въоръжения (МОЛВ) и боеприпаси за тях; припомня, че тези ангажименти са за подпомагане на държавите, които не са членки на ЕС, при управлението на запасите, маркирането и подобни усилия за контрол на МОЛВ и допълват договореностите на равнище на ЕС за регулиране на трансфера на военни стоки, така че да не се стига до това, държави – членки на ЕС, да доставят оръжие на държави, където с оръжието е вероятно да се злоупотребява;
21. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, на специалния представител на Европейския съюз за правата на човека, на Съвета, на Комисията, на правителствата и парламентите на държавите членки, както и на генералния секретар на ООН.